

Rapport till utbildningsnämnden

**Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2024 Dnr:
1900/24**

2025-01-24

Innehåll

1	Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2024	3
2	Fysisk säkerhet	3
2.1	Skadekostnader	3
2.2	Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)	5
2.3	Kamerabevakning	5
2.4	Embrace.....	6
3	Personsäkerhet	6
4	Informationssäkerhet.....	8
4.1	Arbetet med årsrapporten 2023.....	8
4.2	Fördjupad kontroll gällande behandlingsregistret	8
4.3	Informationssäkerhet/cybersäkerhet.....	9
4.4	Personuppgiftsincidenter	9
4.5	Styrande dokument	9
4.6	Utbildningsinsatser	9
5	Krisberedskap	9
6	Samhällsskydd	10
6.1	Civilt försvar	10
7	Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån.....	11

1 Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2024

Utbildningsförvaltningens verksamhet omfattar en lokalyta på omkring 190 000 m² fördelat på gymnasieskolor, anpassade gymnasieskolor, vuxenutbildning och yrkeshögskola, område Stadsgemensamt samt staben. I verksamheten finns omkring 2 500 medarbetare och 16 000 elever och studerande, varav knappt 11 000 elever inom gymnasie-/ anpassad gymnasieskola och drygt 5 000 studerande inom vuxenutbildning och yrkeshögskola.

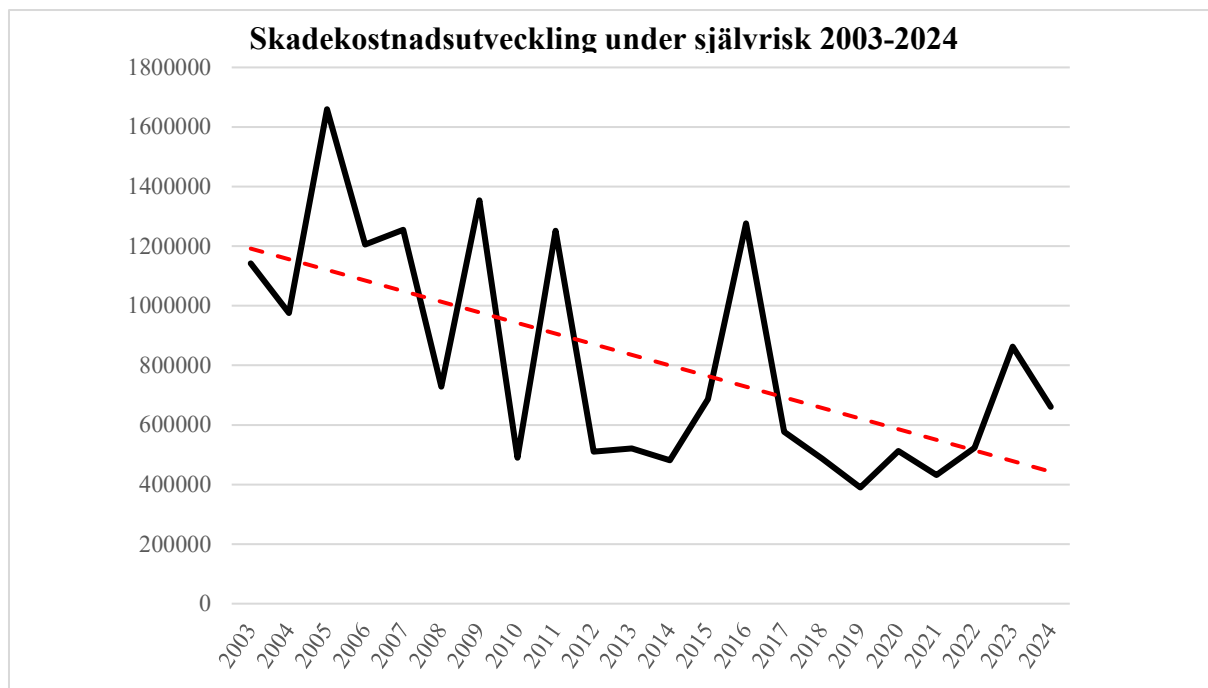
Säkerhetsarbete syftar till att skydda människor, egendom, miljö och samhällets funktionalitet. I skolverksamhet – som i all annan verksamhet - är det viktigt att arbeta för en god arbetsmiljö samt att värdegrundsfrågor och ordningsregler är väl kända. Säkerhet och trygghet för elever, studerande och medarbetare är centralt i verksamheten. En trygg skola bygger på goda relationer mellan skolans aktörer, tydliga rutiner samt genomtänkta och kostnadseffektiva tekniska lösningar som bland annat larm- och låssystem. I en tid präglad av ett förändrat omvärldsläge och ökade krav på säkerhetsarbete inom offentlig förvaltning har Utbildningsförvaltningen valt att ytterligare förstärka sitt säkerhetsarbete. Under hösten har en säkerhetssamordnare anställts för att stödja de operativa verksamheterna i deras arbete med att skapa trygga och säkra miljöer för både elever och personal, vilket ytterligare förstärker vårt säkerhetsarbete.

Följande rapport beskriver kortfattat det viktigaste inom områdena fysisk säkerhet, personsäkerhet, informationssäkerhet, IT-säkerhet, krisberedskap, samhällsskydd och samverkan.

2 Fysisk säkerhet

2.1 Skadekostnader

Som framgår av Figur 1 nedan pendlar förvaltningens skadekostnader under självrisk mellan cirka 390 tusen kronor till 1,6 miljoner kronor om året sett över tid. Som framgår av figuren har skadekostnaderna en nedåtgående trend. De höga siffrorna för 2016 baserade sig på fyra omfattande sabotage via vattenskador.

I Tabell 1 nedan redovisas hur förvaltningens samlade skadekostnader under självrisk 2024 fördelar sig mellan olika skadekategorier och som jämförelse finns bokfört utfall år 2014 - 2024.

Skadekostnader under självrisk speglar delvis hur utsatt skolan är för skadegörelse av skilda slag.

Säkerhetssamordnarens och verksamheternas bedömning är att skadekostnaderna kan minskas ytterligare genom ökad användning av kameror för bevakning exempelvis i korridorer, vid elevskåp eller avsides områden med begränsad vuxennärvaro.

Tabell 1: Skadekostnader per huvudkategori											
Skadekategori	2024 Tkr	2023 Tkr	2022 Tkr	2021 Tkr	2020 Tkr	2019 Tkr	2018 Tkr	2017 Tkr	2016 Tkr	2015 Tkr	2014 Tkr
Stöld och inbrott	7	77	23	6	0	7	26	89	81	170	38
Glaskross	74	168	169	79	28	38	178	214	210	120	102
Klotter	29	30	48	43	46	20	46	5	10	12	13
Övrig vandalisering	111	234	9	56	208	70	106	140	282	75	79
Brand	0	20	17	7	7	0	0	16	5	0,6	45
Vattenskador	13	0	0	0	0	0	35	1	617	0	164
Larm*	452	325	253	238	223	250	96	99	57	187	27
Övriga skadekostnader	0	9	4	3	0	5	0	13	14	11	13
Summa	661	863	523	432	512	390	487	577	1 276	687	481

* avser larmutryckning hos bevakningsbolag och räddningstjänstens obefogade utryckningar.

Under 2024 har förvaltningen erhållit skadeförebyggande bidrag på ca 92 000 kr från Göta Lejon. Bidraget har vi erhållit för kostnader kopplade till åtgärder för att göra entréerna vid Angeredsgymnasiet tryggare.

2.2 Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)

Enligt stadens säkerhetspolicy ska säkerhetsnivån i verksamhetens systematiska brandskyddsarbete (SBA) årligen följas upp och resultatet återrapporteras till nämnden. I slutet av år 2024 genomfördes en enkät där skolorna/verksamheterna besvarade frågor angående det systematiska brandskyddsarbetet. Enkätens utgångspunkt är de krav som finns på SBA i stadens riktlinje och i förvaltningens säkerhetsprogram. De grundläggande kraven i det systematiska brandskyddsarbetet är följande:

1. Det ska finnas en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation.
2. Varje verksamhet ska ha en verksamhetsbeskrivning.
3. Varje byggnad ska ha en byggnadsbeskrivning och teknisk beskrivning.
4. Varje verksamhet ska årligen följa upp och värdera sina riskanalyser avseende vad som kan orsaka brand, de risker som uppstår vid brand, sannolikhet för att brand uppstår, en brands konsekvenser för verksamheten samt åtgärder för att minimera brandtillbud.
5. Utbildning och övning ska genomföras regelbundet med all personal och elever/studerande.
6. Varje verksamhet ska ha en egenkontroll och uppföljning.

I enkäten har verksamheterna beskrivit sina rutiner och arbetssätt och identifierat ett antal brister. Alla verksamheter har en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation som också övas regelbundet. Information om SBA ges, i huvudsak, vid arbetsplatsträffar och vid utrymningsövningar samt hanteras i samverkansgrupper. Nyanställda informeras vanligtvis vid anställningstillfället. Kunskapen om brandrisker är hög och antalet incidenter få. Egenkontroller och uppföljning av åtgärder sker enligt fastställda rutiner. Alla är också medvetna om sina egna förbättringsområden för att långsiktigt säkerställa ett fullgott brandskyddsarbete. De förbättringsområden som flera verksamheter beskriver handlar om riskanalyser samt plan för utbildning och övning. Som helhet visar enkäten att det bedrivs ett målmedvetet systematiskt brandskyddsarbete med klara och tydliga strukturer.

Under 2024 har utbildningsförvaltningen ytterligare tydliggjort rollen som brandskyddsansvarig efter att Stadsrevisionen i sin granskning av det systematiska brandskyddsarbetet lämnat synpunkter på området. Detta har lett till uppdateringar i fördelningen av brandskyddsuppgifter samt ett uppdaterat säkerhetsprogram för att stärka och tydliggöra uppdraget.

Under våren 2023 identifierade utbildningsförvaltningen tillsammans med Räddningstjänsten Storgöteborg ett större utbildningsbehov i brand och hjärt- och lungräddning vilket medfört en större utbildningsinsats. Under 2024 har ytterligare ca 450 medarbetare genomgått brandutbildning och ca 70 medarbetare genomgått hjärt- och lungräddningsutbildning genom Räddningstjänsten Storgöteborg.

Incidenter som har uppstått i samband med räddningstjänstens uttryckningar har huvudsakligen involverat rökning, sabotage eller eldning i papperskorgar på toaletter eller i omklädningsrum. Bränderna har generellt sett varit begränsade och oftast släckts av sig själva innan räddningstjänsten har hunnit fram.

2.3 Kamerabevakning

Utbildningsförvaltningen har idag kamerabevakning på sju skolor, inom områden dit allmänheten inte har tillträde, med drygt ett hundra kameror totalt. Utbildningsnämnden fattade 2018 beslut om att ansöka om kamerabevakning på en av skolornas huvudentré som betraktas som allmän plats.

Datainspektionen fattade 2019 beslut om att ge utbildningsförvaltningen tillstånd till kamerabevakningen och de två kamerorna installerades under 2019.

Bevakningen är koncentrerad till platser där olika typer av incidenter har förekommit. All kamerabevakning styrs av det stödmaterial som förvaltningen tagit fram. Det betyder bland annat att all kamerabevakning är samverkad med personalorganisationerna samt att elever och föräldrar är informerade.

I slutet av 2024 genomfördes en enkät riktad till skolor med kamerabevakning, där de fick besvara frågor om den bevakning de bedriver. Enkätens utgångspunkt var de krav som anges i stödmaterialet och i förvaltningens säkerhetsprogram.

Resultaten visar på tydligt positiva trender: antalet polisanmälningar har minskat på de berörda skolorna, och både elever och medarbetare upplever en ökad känsla av trygghet i skolmiljön. Enkäten visar också att skolorna har god insyn i de krav som ställs enligt lag och förvaltningens riktlinjer för att genomföra kamerabevakning.

2024 har två utbildningsområden inkommit med ansökan om kameraövervakning. Ansökan avser kamerabevakning dit allmänheten inte har tillträde.

Beslut om kamerabevakning på icke allmän plats i skolan fattas genom delegationsbeslut av förvaltningsdirektören. Beslut om kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde beslutas av Integritetsskyddsmyndigheten.

2.4 Embrace

Embrace är ett IT-stöd som Göteborgs Stad använder i sitt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete. Systemet är utvecklat för att möjliggöra ett kunskapsbaserat och samordnat arbetssätt. Med Embrace kan verksamheter kartlägga brott och otrygghet, skapa gemensamma lägesbilder, analysera orsaker till otrygghet och brott samt dokumentera och följa upp insatsernas effektivitet.

Under 2024 implementerades Embrace i utbildningsförvaltningen. Detta innebär att utbildningsförvaltningen nu rapporterar in händelser vid sina verksamheter, såsom otrygghetsskapande samlingar, skadegörelse, otrygga platser och arrangemang som kan påverka stadens lägesbild. Genom denna integrering stärker Göteborgs Stad sitt trygghets- och brottsförebyggande arbete. Arbetet förbättrar den gemensamma lägesbilden och bidrar samtidigt till att uppfylla lagens krav på ett samordnat och systematiskt brottsförebyggande arbete.

3 Personsäkerhet

Av stadens riktlinje för personsäkerhet framgår att arbetet ska bedrivas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet med tyngdpunkt på förebyggande aktiviteter för att skapa en trygg miljö.

Inom förvaltningen bedrivs personsäkerhetsarbetet inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket innebär att respektive chef är ansvarig.

Stadens riktlinje för personsäkerhet anger att regelbundna riskbedömningar ska göras och dokumenteras. Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs riskbedömningar i

dokumentet -Arbetsmiljöplan. På lokal nivå genomförs organisatorisk och social arbetsmiljörund samt fysisk arbetsmiljörund där frågor om hot och våld behandlas. Dessutom tas årligen handlingsplaner fram som är kopplade till resultatet av medarbetarenkäten. I medarbetarenkäten ingår frågeområden som rör hot och våld, vilket innebär att problem inom dessa områden kan identifieras.

Uppföljning av personsäkerhetsarbetet genomförs inom ramen för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

I början av 2024 introducerade utbildningsförvaltningen en rutin för polisanmälningar inom förvaltningen samt ett statistikverktyg kopplat till detta. Statistikverktyget bygger på att medarbetarna fyller i ett formulär i samband med varje polisanmälan för att fånga upp den enskilda händelsen.

Under 2024 har utbildningsförvaltningen introducerat ett utbildningsprogram om hot och våld för medarbetare inom anpassad gymnasieskola. Programmet, som tagits fram av staben, omfattar både teoretiska och praktiska moment för att stärka medarbetarna i hotfulla situationer. Utbildningen kommer att följas upp under 2025 av område anpassad gymnasieskola.

4 Informationssäkerhet

4.1 Arbetet med årsrapporten 2023

Även 2024 har det huvudsakliga fokuset inom informationssäkerheten legat på dataskyddet. Arbetet med dataskydd styrs till stor del av årsrapporten från dataskyddsombuden. I årsrapporten för 2023 rekommenderade dataskyddsombuden att förvaltningen arbetar prioriterat med:

- Behandlingsregistret
- Konsekvensbedömningar
- Samtycke som rättslig grund för behandlingar

Gällande behandlingsregistret så har en mindre översyn gjorts för att identifiera överflödiga/ej aktuella behandlingar och att ta bort dubletter och liknande. Förvaltningen började i våras ta fram förslag på hur ett mer systematiskt arbetssätt med behandlingsregistret hade kunnat se ut, där hela förvaltningen involveras mer än i dagsläget. Arbetet har tillfälligt gått något långsammare på grund av sommaruppehåll och vissa organisatoriska omständigheter. Därefter har mer operativa frågor (bl.a. konsekvensbedömningar) tagit upp stor del av höstens arbete. Antalet behandlingar i registret har ökat från 201 till 214 under året.

Under 2024 har tyngden legat på arbete med konsekvensbedömningar. I och med att förvaltningen deltar i ett större antal projekt gällande bland annat nya systemlösningar eller nya behandlingar så har flera konsekvensbedömningar påbörjats. Bland de större kan nämnas Digitala Nationella Prov, GWFE (även om detta arbete påbörjades året/åren innan), kamerabevakning, och Ciceron.

Gällande samtycke som rättslig grund för att behandla bilder på elever så har vissa framsteg gjorts. Representanter från flera professioner (jurist, dataskyddskontakt, HR, upphandling, IT-säk) deltog i ett möte för att diskutera frågan. Förvaltningen har identifierat avtals-, upphandlings-, och dataskyddsrättsliga frågor som behöver utredas innan förvaltningen kan gå vidare med avtal som rättslig grund för att medverka i bilder.

4.2 Fördjupad kontroll gällande behandlingsregistret

Förvaltningen, samt ett antal andra förvaltningar/bolag, har under hösten blivit föremål för en fördjupad granskning av dataskyddsombuden. Granskningen gäller förvaltningens arbete med behandlingsregistret. Förvaltningen har svarat på ett antal kontrollfrågor om t.ex. hur ansvarsfördelningen för arbetet med registret ser ut, när en översyn av registret senast gjordes, samt hur stor del av förvaltningens alla personuppgiftsbehandlingar som uppskattas finnas i registret. Dataskyddsombuden fick ta del av förvaltningens behandlingsregister i excel-format och de har lämnat en skriftlig återkoppling på behandlingsregistret.

4.3 Informationssäkerhet/cybersäkerhet

I samband med Sveriges inträde i NATO kunde man se en ökning i cyberattacker mot både privata och offentliga aktörer i Sverige. Utbildningsförvaltningen blev ej nämnvärt drabbade av cyberattacker, men arbetet med förvaltningens RSA för just scenariot Cyberattack prioriterades upp och analysen färdigställdes.

Förvaltningen har, precis som alla förvaltningar i staden, fått tillgång till en utbildning från SLK i säkerhetsmedvetenhet. Statistiken över hur många av stadens anställda som gjort utbildningen har inte varit positiv, utan den visar på ett stort antal anställda som ej gått utbildningen.

4.4 Personuppgiftsincidenter

Det har skett runt 20 personuppgiftsincidenter under 2024 som har kommit förvaltningen till känna. Fem incidenter har anmälts till IMY. Förvaltningen har kunnat identifiera att runt en fjärdedel av alla incidenter som har skett under året har varit relaterade till elevhälsan och PMO. Anledningen till incidenterna har i majoriteten av fallen varit mänskliga faktorn (t.ex. att bilagor skannas in till fel personnummer). Eftersom elevhälsan är det område där förvaltningen hanterar allra känsligast personuppgifter (hälsouppgifter) så är det bekymmersamt att många incidenter inträffar där. Detta eftersom känsliga personuppgifter ökar risken för att en incident innebär hög risk för de registrerade och därmed behöver anmälas till IMY. Utbildningsinsatser kring personuppgiftsincidenter bör därför riktas särskilt och prioriterat mot elevhälsan.

4.5 Styrande dokument

Förvaltningen har under 2024 fastställt det styrande dokumentet "Utbildningsförvaltningens rutin för att hantera den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen". Denna rutin syftar till att förtydliga olika rollers ansvar när förvaltningen får in en begäran från en registrerad som vill utöva sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen.

4.6 Utbildningsinsatser

Under 2024 har två utbildningsinsatser hållits inom förvaltningen. Vägledningscentrum/KAA önskade en övergripande GDPR-dragning, och avdelningen för Digitalisering och Innovation önskade en draging om personuppgiftsincidenter.

5 Krisberedskap

Den svenska krisberedskapen följer tre principer som bland annat innebär att den som har ett ansvar för en verksamhet har det även under en kris. För vår verksamhet innebär det att varje skola har en

lokal krisgrupp, varje utbildningsområden ska kunna etablera en krisgrupp som stöd till de drabbade verksamheterna och förvaltningen har en central krisgrupp. De olika nivåerna aktiveras beroende på krisens omfattning och förväntade utveckling.

Kommuner har ett långtgående ansvar för att skydda befolkningens liv och hälsa och för att upprätthålla vissa samhällsviktiga funktioner. Detta innebär att kommunen behöver ha förberedda beredskapsåtgärder om exempelvis många invånare skulle drabbas av ett avbrott i el- eller värmeförsörjningen.

En av åtgärderna kan vara att ha förmågan att snabbt kunna upprätta trygghetspunkter dit behövande kan vända sig till i händelse av större kris i samhället. Mot bakgrund av detta så har stadsfastighetsnämnden fått i uppdrag av kommunfullmäktige att projektera och återkomma med förslag. Utbildningsförvaltningen ingår i arbetet då tre av skolorna är aktuell i kartläggningen och snabbt ska kunna ställa om och bli en trygghetspunkt.

Utbildningsförvaltningen har även under 2024 påbörjat arbetet med att verksamheterna ska ta fram kontinuitetsplaner.

En kontinuitetsplan är en plan som hjälper en verksamhet att fortsätta fungera vid störningar eller kriser. Den identifierar kritiska processer och aktiviteter och beskriver hur dessa ska upprätthållas eller ersättas om något går fel, för att minimera driftstopp och säkerställa att verksamheten kan återhämta sig snabbt. Kontinuitetsplanerna ska vara klara under 2025.

6 Samhällsskydd

För att stärka möjligheten till kommunikation och informationsdelning vid samhällsstörningar gav Regeringen i uppdrag åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att arbeta fram ett nationellt system för detta. Systemet heter WIS (webbaserat informationssystem) och används idag av samtliga kommuner och regioner för att kunna dela information före, under och efter en samhällsstörning. Sedan hösten 2019 är utbildningsförvaltningen en aktör i WIS och deltar bland annat i för staden gemensamma övningar.

Enligt stadens riktlinjer ska alla förvaltningar och bolag ha en tjänsteperson i beredskap samt en ISK (Inriktning och Samordningskontakt) för att dygnet runt vara kontaktbara och snabbt kunna starta upp krisledningen vid behov. På utbildningsförvaltningen innehar direktören denna roll.

6.1 Civilt försvar

Utbildningsförvaltningen är en del av Sveriges totalförsvar. I Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap framgår det att nämnder och bolag ska ta fram en beredskapsplan för att stärka Sveriges förmåga när regeringen beslutar om höjd beredskap.

Utbildningsförvaltningen har under 2023 tagit fram en beredskapsplan för höjd beredskap, krigsorganisation samt bemanningsplan kopplat till det. Man har även i detta arbete omhändertagit det ansvar utbildningsförvaltningen har inom staden och utsedda resursfunktioner.

7 Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån

Säkerhet och trygghet är ett område som ständigt förändras. Nya riktlinjer och lagar kan ställa nya krav på vårt arbete samtidigt som förändringar i omvärlden gör att vårt arbete hela tiden behöver utvecklas.

Kamerabevakning på berörda skolor har gett en positiv effekt avseende upplevd trygghet på skolorna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl utvecklat och uppföljningen visar inte på några påtagliga brister inom området personsäkerhet.

Brandskyddsarbetet är redan väl utvecklat, men de utbildningsinsatser som inleddes 2023 kommer att fortsätta under 2025. Brandutbildning är inplanerad för alla chefer för att ytterligare stärka verksamheterna.

Arbetet med kontinuitetsplanerna fortlöper och ska vara klara under 2025. Detta kommer stärka verksamheternas viktiga arbete ytterligare.

Förvaltningen har ett bra samarbete med polis, räddningstjänst och andra förvaltningar samt andra aktörer. Förvaltningen bedömer att organisationens krisberedskap är på en bra nivå.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på framtiden och de åtgärder som vidtagits för att möta det förändrade omvärldsläget och de ökade kraven på säkerhetsarbete. Rekryteringen av en säkerhetssamordnare är ett viktigt steg i att proaktivt arbeta med säkerhetsfrågor och säkerställa trygga och säkra miljöer för elever, studerande och medarbetare.

Som helhet bedömer vi att förvaltningens säkerhetsarbete är på en bra nivå.

Amir Machiani
Säkerhetsstrateg

Peter Skoglund
Ekonomichef